

hvad Brug han vil gjøre deraf, sin Adkomst til at expropriere. Kan altsaa Communen ikke godtgjøre, at den bruger mere end $\frac{1}{4}$ Deel af Eiendommen, saa har den ifkun Ret til at faae exproprieret denne Fjerdedeel af Eiendommen, og da skal den betale denne Deel med den Priis, hvortil den bliver taxeret. Hvad dertil Gieren angaaer, da er det en ganske naturlig Ting, at han maa kunne sige: Den Deel, man tager fra mig, har for mig en langt høiere Værdi end den Priis, man vil give mig for den, men jeg er villig til at afstaae hele Eiendommen; taxeer den nu, eller byd mig en Priis for den. Dette er den simple, naturlige Anvendelse af Expropriationsprincipet. Communen har ikke godtgjort, at den har den hele Eiendom nødvendig, den har kun godtgjort, at den har en vis Deel deraf nødvendig; og Expropriationen kan ikke række længere, end Nødvendigheden er godtgjort. Det er ikke Besværligheden, det er ikke Prisen, hvorom det dreier sig, men det er Retten til en vis Deel; om Communen finder, at denne Deel er ansat for høit eller ikke, er Noget, som ikke kan bringe den til at gaae videre i Expropriationen; det forøger ikke dens Expropriationsret det mindste. Det kan bringe Communen til at vige tilbage og sige: Vi kunne ikke til den Priis benytte Eiendommen, men det kan ikke udstrække dens Expropriationsret en eneste Linie. Den hele Betragtningssmaaede kan derfor ikke retlig føres ind i Loven; den strider lige imod Expropriationsrettens hele Grundlag. Kan Communen bringe det derhen til, at den af Grunde, som ere offentlige Nødvendighedsgrunde, kan gjøre Krav paa hele Eiendommen, saa kan den expropriere det Hele; men kun det, den kan gjøre Krav paa af offentlige Grunde, kan den lade expropriere, og den Priis, der af vedkommende Taxationsmænd fastsættes derfor, maa den betale. Der er slet ikke her Spørgsmaal om Andet. Communen kan handle derom, den kan lade foretage Expropriation, den kan lade foretage Taxation, den kan henvende sig til Vedkommende og handle med ham derom; men den kan ikke gennem Expropriation komme til — og dertil skal man heller ikke give den Lov — at sætte sig i Besiddelse af hele Eiendommen,

fordi det convenerer den af Priishensyn; Gieren staaer jo netop i det modsatte Forhold. Det er en Sag, et Princip, en Ret grundlagt, som har været benyttet i flere hundrede Aar, den er ikke ny, men har været fulgt paa denne Maade overalt, man er ikke gaaet udenfor den. Jeg tilstaaer aabenbart, at jeg heller ikke kan, naar jeg holder mig til den simpleste Retssølelse, komme udenfor den. Den simpleste Retssølelse siger: jeg har faaet Lov til paa Grund af, at det Offentlige trænger dertil, at tage dette Stykke Papir; men da det nu bliver mig for dyrt, vil jeg have dette med; thi saa faaer jeg det billigere og bedre. Den hele Retssølelse er imod at give en Adkomst dertil. At bringe en saadan ind i Loven udenfor det, der ligger i Sagens Natur, vilde være en stor Uret, og det vilde være et overordentligt stort Misgreb første Gang, man gjorde det.

Justitsministeren: Allerede ved Sagens foregaaende Behandling udtalte jeg med Hensyn til § 2 i Lovforslaget, at jeg fandt Betænkkelighed ved den Bestemmelse dert, som gik ud paa at indrømme Gieren en Ret til, naar man behøvede et enkelt Stykke af hans Eiendom, at forlange, at Communen skulde overtage hele Eiendommen. Det forekom mig, at det var en uheldig Bestemmelse, som ofte ganske kunde hindre Expropriationen i det givne Tilfælde, og som heller ikke stemmede med de Regler, der indeholdes i flere Lovbud angaaende lignende Gjenstande, s. Ex. Fordn. af 5te Marts 1845 om Grundes Afstaaelse til Jernbanen. Det vil jo dog være indlysende, at der aldrig vilde kunne være blevet Spørgsmaal om en Jernbane, naar det var blevet indrømmet vedkommende Giere, hvis Jorder bleve overfkaarne af Jernbanen, at kunne fordrø, at Jernbaneselskabet eller Staten, hvis den var Entrepreneur for Jernbanen, skulde have overtaget alle de Jorder, hvorover Jernbanen gik. Det forekommer mig derfor, som jeg udtalte, at der vel kunde være nogen Anledning til at indskrænke den Ret, som ved Loven var indrømmet Gieren til at fordrø hele sin Eiendom overtagen af Communen, selv da, naar Communen kun fordrøede en vis ubetyde-